

Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 74 „Lennujaamatasude arvestamise metoodika“ muutmise ja majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 66 „Lennujuhtimis- ja raadionavigatsiooniseadmete sertifitseerimise ja sertifikaatide väljaandmise kord“ kehtetuks tunnistamise seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Määrusega kavandatud muudatused on tingitud 10. aprillil 2026. a jõustunud lennundusseaduse (edaspidi *LennS*) muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seadusest. LennSi muutmise viidi osa majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 74 „Lennujaamatasude arvestamise metoodika“ § 3 sätete sisust seadusesse, mistõttu on vajalik määrust nimetatud osas muuta. Määruses tunnistatakse kehtetuks sätted, mis on kehtestatud jõustunud LennSis ning ülejäänud sätetes viiakse sisse keelelised korrektuurid, mis samuti on tingitud jõustunud LennSi muudatustest.

Määrusega tunnistatakse kehtetuks ka majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus nr 66 „Lennujuhtimis- ja raadionavigatsiooniseadmete sertifitseerimise ja sertifikaatide väljaandmise kord“, kuna vastav volitusnorm on LennSi jõustumisel kehtetuks tunnistatud.

1.2 Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja koostas ning õigusekspertiisi tegi Kliimaministeeriumi lennundusosakonna õigusnõunik Tairi Tonkson (tairi.tonkson@kliimaministeerium.ee). Määruse väljatöötamisel konsulteeriti AS-i Tallinna Lennujaama ja Konkurentsiameti esindajatega. Määruse ja seletuskirja osas teostatakse keeleteoimetuse pärast kooskõlastusringi.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Paragrahviga 1 tehtavad muudatused on seotud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 74 „Lennujaamatasude arvestamise metoodika“ muutmisega.

Punktiga 1 täiendatakse määruse pealkirja ja §-i 3 pealkirja pärast sõna „Lennujaamatasude“ sõnaga „määrade“. LennSi jõustunud muudatustega täiendati seadust kahe termini korrektse kasutamise osas. Terminitel on erinev tähendus: termin „lennujaamatasud“ tähendab lennujaamasteenuste kategooriate loetelu (LennS § 50⁵ lg 1), näiteks reisijatasu. Termin „lennujaamatasude määrad“ aga tähendab tasuühikut ehk kindlat rahalist ühikut. Tulenevalt eeltoodust on vajalik ka määruses vastavas osas teksti täiendada ja selleks lisatakse tekstiosadesse sõna „määrad“.

Punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse § 1, mis reguleerib kohaldamisala ja eesmärgi. Kuna LennSi volitusnormist tuleneb selgelt kohaldamisala ehk lennujaamatasude määrade arvestamise metoodika kehtestamise vajadus ja eesmärk ning arvestades, et lennujaamatasude regulatsioon põhineb seaduses Euroopa Liidu direktiivil¹, pole määruses kohaldamisala ja eesmärgi dubleerimine kohane.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/12/EÜ, 11. märts 2009, lennujaamatasude kohta.

Punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks määruse § 2 punkti 1, mis reguleerib mõistet „lennujaamatasud“. Kõnealune termin on juba defineeritud seaduses (LennS § 50⁵ lg 1), mistõttu selle dubleerimine määruhes ei ole kohane.

Punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks määruse § 3 lõiked 1–6 ja 10. LennS muutmise viidi majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 74 § 3 lõigete 4 ja 5 sisu seadusesse, mistõttu on vajalik määrust nimetatud osas muuta.

LennSi muutmise sätetati seadusesse põhimõte, mille kohaselt tuleb tulude ja kulude arvestuses eraldi välja tuua tagastamatu abi raames soetatud varad. Kuna tagastamata abi raames soetatud varadele ei ole lennujaama haldaja kulutusi teinud, siis ei ole ka põhjendatud selliste kulutuste lisamine teenuste tasudesse (§ 50⁵ lõige 3¹). Ühtlasi kehtestati seaduses loetelu kõigist kuludest, mida lennujaamahaldaja ei tohi lennujaamatasude arvutamisel kuludesse lülitada (§ 50⁵ lõige 4¹).

Määruse § 3 lõigete sisu on kaetud järgmiselt:

- lõike 1 ja 2 sisu on kaetud LennS § 50⁵ lõikega 4.
- lõike 3 sisu on kaetud LennS § 50⁵ lõikega 3.
- lõike 4 sisu on kaetud LennS § 50⁵ lõikega 3¹.
- lõike 5 sisu on kaetud LennS § 50⁵ lõikega 4¹.
- lõike 6 sisu on kaetud LennS § 50⁵ lõigetega 3, 4 ja 4¹.
- lõike 10 sisu on kaetud LennS § 50⁵ lõikega 5.

Punkti 5 ja 6 muudatused on seotud WACC-i valemis kasutatava omakapitali hinna (r_e) arvutamisega. Määruhes tunnistatakse kehtetuks § 5 lõiked 3 ja 4 ning nende sisu asendatakse lõikes 2 tehtava muudatusega. Muudatusega lisatakse, et arvutamisel lähtutakse Konkurentsiameti 18.06.2025. a käskkirjaga nr 1-2/2025-015 kinnitatud juhendist². Määrusest eemaldatakse WACC-i detailne arvutuskäigu kirjeldus, kuna praktikas on see jätnud tõlgendamisruumi ega ole taganud üheselt mõistetavat rakendamist. Konkurentsiamet on avaldanud seisukohta, et ka lennujaama haldaja peaks kaalutud keskmise kapitalikulu arvutamisel lähtuma Konkurentsiameti juhendist. Muudatus suurendab õiguslikku selgust, vähendab vaidluste riski ning viib lennujaamatasude regulatsiooni kooskõlla Konkurentsiameti järelevalvepraktikaga.

Punktiga 7 täiendatakse § 5 lõike 7 punkti, kus selgitatakse tähist „Pv“ ja asendatakse sõna „soetusmaksumus“ sõnaga „jääkväärtus“. Muudatusega täpsustatakse, et Pv tähistab põhivara ning *jääkväärtust* kasutatakse selle üldlevinud finants- ja raamatupidamislikus tähenduses. Täpsustus on tehniline ning parandab regulatsiooni selgust, muutmata lennujaamatasude arvestamise sisulist loogikat. Seni kehtinud metoodikas oli kasutatud väljendit „põhivara soetusmaksumus“ lennujaamatasu määramisele eelneva majandusaasta lõpu seisuga. Muudatus tugineb ka Konkurentsiameti poolt kontrollide käigus esitatud seisukohale kõnealuse muudatuse vajaduse kohta.

Punktiga 8 muudetakse § 6 lõike 2 sõnastust. Muudatuse mõte on selgelt eristada, millised lennujaamateenused kuuluvad lubatud müügitulu ümberjagamise alla, ning välistada

²<https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/documents/2025-06/Juhend%20kaalutud%20keskmise%20kapitali%20hinna%20arvutamiseks%20%28kinnitatud%2018.06.2025%29.pdf>

tõlgendus, mille kohaselt lubatud müügitulu jaotuks automaatselt kõigi lennujaamateenuste vahel, sh reguleerimata teenuste arvelt. Kehtiva sõnastuse kohaselt võib jääda mulje, et lubatud müügitulu jaotatakse kõigi osutatud lennujaamateenuste tulude proportsiooni alusel. Muudatusega asendatakse üldine viide „osutatud lennujaamateenustele“ täpsema viitega „ümberjagamisele kuuluvatele lennujaamateenustele“. Sellega määratletakse selgelt teenuste ring, mille vahel lubatud müügitulu ümber jaotatakse, ning välditakse võimalikke tõlgendamisprobleeme. Muudatus aitab tagada, et ümberjaotamine toimub üksnes nende teenuste lõikes, mille suhtes lubatud müügitulu regulatsioon on ette nähtud.

Paragrahviga 2 tunnistatakse kehtetuks majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus nr 66 „Lennujuhtimis- ja raadionavigatsiooniseadmete sertifitseerimise ja sertifikaatide väljaandmise kord“. LennSi muudatuste jõustumisel tunnistati kehtetuks LennS § 37 lõige 5, milles sisaldus ka volitusnorm kõnealuse määruse kehtestamiseks.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Lennujaamatasude määrade metoodika määruse muudatused on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/12/EÜ lennujaamatasude kohta.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 66 „Lennujuhtimis- ja raadionavigatsiooniseadmete sertifitseerimise ja sertifikaatide väljaandmise kord“ kehtetuks tunnistamine on kooskõlas:

1) Komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2023/1770, millega kehtestatakse sätteid ühtse Euroopa taeva õhuruumi kasutamiseks vajalike õhusõidukiseadmete kohta ja ühtse Euroopa taeva õhuruumi kasutamisega seotud käitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 29/2009 ja rakendusmäärused (EL) nr 1206/2011, (EL) nr 1207/2011 ja (EL) nr 1079/2012;

2) Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2023/1768, millega kehtestatakse lennuliikluse korraldamise/aeronavigatsiooniteenuste süsteemide ja lennuliikluse korraldamise/aeronavigatsiooniteenuste koostisosade sertifitseerimise ja deklareerimise üksikasjalikud eeskirjad.

4. Määruse mõjud

Eelnõukohase määruse rakendamisega ei kaasne negatiivseid tagajärgi, kuna kehtetuks tunnistatavad määruse sätted ja määrus ei ole enam rakendatavad ega oma praktilist mõju. Määrus aitab korrastada õigusruumi, et kehtivad ainult ajakohased ja rakendatavad õigusaktid.

Eelnõukohase määruse mõju on eelkõige normitehniline ja süsteemne — see toetab õiguskorra selgust ja järjepidevust, aidates kaasa õigusaktide paremale kooskõlale, arusaadavusele ning õigussüsteemi üldisele korrastamisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu määrusena jõustumise korral ei kaasne riigieelarvele ega kohaliku omavalitsuse üksuste eelarvele lisakulu ega -tulu. Tegemist on normitehnilise korrastamisega, mille tulemusel muutub õigusruum selgemaks ja ajakohasemaks.

6. Määruse jõustumine

Määruse muudatused jõustuvad üldises korras.

7. Määruse koostöölastamine

Määrus esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu koostöölastamiseks Justiitsministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Konkurentsiametile ja ASile Tallinna Lennujaam.